

TÜRKÇE ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ZAMAN YÖNETİMİ BECERİLERİ VE TUTUMLARININ İNCELENMESİ

A Study on Time Management Skills and Attitudes of Prospective Turkish Teachers

Behice VARIŞOĞLU*
İzzet ŞEREF**
İsa YILMAZ***

ÖZ

Bu çalışmanın amacı, Türkçe öğretmen adaylarının zaman yönetimi becerileri ve tutumlarının cinsiyet ve sınıf değişkenlerine göre anlamlılık düzeylerini tespit etmektir. Çalışmada betimsel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılmıştır. Çalışmanın verileri Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümünde okuyan öğrencilerden uygun örnekleme yoluyla "Türkçe Öğretmeni Adaylarının Zaman Yönetimi Becerileri Ve Tutumları Formu" ile toplanmıştır. Verilerin analizinde ki-kare testi ve betimsel istatistikte kullanılan frekans, yüzde tabloları kullanılmış, veriler SPSS 16.00 programında çözümlenmiştir. Çalışmanın sonuçlarına göre, öğretmen adaylarının zaman yönetimi becerilerinde sınıf değişkenine göre bazı maddelerde anlamlı fark olmasına rağmen cinsiyete göre anlamlı fark bulunamamıştır. Öğretmen adaylarının tutumlarında da her iki değişkene göre anlamlı fark yoktur.

Anahtar sözcükler: Türkçe öğretmen adayları, zaman yönetimi becerileri, zaman yönetimi tutumları.

ABSTRACT

The aim of this study is to determine the significance levels on time management skills, and attitudes of Turkish teachers according to gender and class variables. Descriptive research was used in this study. Data of the study were gathered from students of Atatürk University Kâzım Karabekir Faculty of Education through the appropriate sampling with a "form on time management skills, and attitudes of prospective Turkish teachers". Chi-square test and descriptive statistics such as frequencies and percentage tables used in the analysis of the data and data was analyzed using SPSS 16.00 program. According to the results of the study, although some items on time-management skills according to the class variable are significant; no significant difference was found by gender. There are no significant difference on the attitudes of the prospective teachers according to both variables.

Key words: Prospective Turkish teachers, time management skills, time management attitudes

* Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü, (bvarisoglu@hotmail.com)

**Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü, (izzet.seref@windowslive.com)

***Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü, (isa.yilmaz@windowslive.com)

Giriş

Bireyin kendi hayatını kontrol edebilmesi her şeyden önce etkili bir zaman yönetimi becerisine sahip olmasına bağlıdır. Zamanı etkin kullanmak veya yönetmek, sahip olunan her saati, her dakikayı belirli bir hedef ve amaç doğrultusunda planlayarak kullanmak anlamına gelmektedir (Akt. Şimşek, Çelik & Soysal, 2009: 90).

Zaman yönetimi becerisi kazanmanın ilk aşaması ise, zamanın nereye harcadığı sorusunu sormak ve samimi bir şekilde bu soruya cevap aramaktır. Çoğu insan zamanını nasıl kullandığı ve neye harcadığı konusunda net bir görüşe ve tespite sahip değildir. Bireyler çoğunlukla, ne yaptıklarının ve ne kadar zamanda yaptıklarının bilincine sahip olduklarını zannetmektedirler. Ancak, hafızalar bireyleri zamanlarını nasıl kullandıkları konusunda yanıltabilmektedir. Bireylerin zamanlarını en iyi şekilde yönetebilmeleri, gerçekte zamanlarını nereye ve nasıl harcadıklarını ortaya çıkarmalarına bağlı olmaktadır (Smith, 1998: 20).

Hayat, bireyin sahip olduğu kısıtlı zamandan oluşmaktadır. Yaşam daima değerli olarak kabul edilmesine rağmen, zaman boşa harcanmaktadır. Bireylerin, zamanlarının ne kadar değerli olduğunu bilmemeleri, zamanlarını geçirme tarzlarının kendi denetimleri altında bir işlev olduğunu genellikle fark edememeleri, hayatta başarıya ulaşmak için gerçekten ne kadar az zamanları olduğunu düşünmemeleri, zamanlarını yönetme konusunda bir sisteme ya da stratejiye sahip olmamaları mevcut zamanlarını etkin bir şekilde kullanamamalarıyla sonuçlanmaktadır (Akt. Şimşek, Çelik & Soysal, 2009: 93).

Etkili bir zaman yönetiminde; yapılacak olan işlerin bir listesini yapmak, işleri zaman sırasına koymak, yapılacak işlerin hangi gün yapılacağına dair takvim oluşturmak ve işlerin uzun ve kısa vadeli olanlarını ayırarak öncelikli olanları ilk sırada değerlendirmek önemli aşamalardır. Zaman yönetiminin söz konusu bu aşamaları birbirini tamamlar niteliktedir. Birbiri ile bağlantılı olan bu aşamalar zaman yönetimi sürecinin kontrol altına alınmasında ve bu sürecin bir bütün olarak işleyebilmesinde etkili yollardır (Cüceloğlu, 2001: 295- 311).

Etkili zaman yönetiminin temel noktalarından biri de planlama yapmaktır. Zamanı planlamak; neyin, nerede, ne zaman, nasıl ve kim tarafından yapılacağına en baştan karar vermektir. Zamanı etkin kullanma amacıyla yapılan planlama bireye, hedefe nasıl varılacağı ve hedef için gerekli olan kaynakları nasıl kullanacağı konusunda yol gösterir (Haynes, 1999: 29).

Zamanı etkin bir şekilde planlamanın sıra, denge, tezat, birlik ve ahenk olmak üzere beş temel elemanı vardır. Sıra, düzenli olmayı; denge, kararlılık duygu-

sunu; tezat, değişikliği kabul etmeyi; birlik, yapılan faaliyetlerin ortak amaca hizmet etmesi gerektiğini; ahenk ise faaliyetler arasındaki bağlantıların birleşen ve ayrılan yönlerini keşfetmeyi ifade eder (Scott, 1993: 69).

İyi zaman yönetiminin temel amacı, iç huzurunu sağlamaktır. Ama öncelikli olarak “zaman yönetimi” diye düşünmek yerine, “olay kontrolü”nü düşünmek gerekir. Zaman yönetiminin genellikle saatle ilgili bir şey olduğu sanılır. Oysa saatin gösterdiği tek şey, güneşin gökyüzünün bir tarafından diğerine ne kadar sürede geçtiğidir. Bu kontrol edilemeyecek bir durumdur. Asıl mesele, hangi olayların kontrol edilebilirliği üzerinde düşünmektir. Bu yüzden “olay kontrolü”ne odaklanmak gerekir (Smith, 2004: 28).

Bireyin başarı ve doyumunun önemli ölçüde kendi bakış açısına bağlı olduğu bilinen bir gerçektir. Doyuma ulaşmak için bireyin kendini keşfetmesi ve kendi değerlerinin sesine kulak vermesi gerekir. Böylece kişi hem başarılı olur hem de kendi potansiyelinin ufkuna erişir. Bireyin yeteneklerini ortaya çıkarmada eğitimin önemli bir rolü vardır. Hiçbir bilgi hayatı etkilemiyorsa ya da değiştirmiyorsa bireyin yaşamında kendine yer edinemez. Eğitimde zaman yönetimi doğru bilgiyi etkili ve planlı bir şekilde kullanmada ihtiyaç duyulan bir beceri alanıdır.

Eğitimde zaman yönetimi hem öğrencilerin hem de öğretmenlerin ders öncesi, ders sırası ve ders sonrası etkinliklerini düzenlemede ve uygulamada kolaylık sağlar. Dersin etkili ve verimli bir şekilde sürdürülebilmesi için derste zaman yönetimi konusunun öğretmenler tarafından iyi kavranması gerekir. Öğretmen öğretimdeki zaman yönetimini etkinliklere ayrılmış zaman (belli bir konu ve içerik için ayrılan toplam süre), öğretim zamanı (belli başlı rutin işler tamamlandıktan sonra öğretim için kalan süre), meşgul olunan zaman (öğrencinin dikkatini ve ilgisini derse verdiği süre) ve akademik öğrenme zamanı (öğrenmenin olduğu süre) olarak iyi bir şekilde denetleyebilmelidir (Akt. Topal, 2009: 16).

Ülkemizde zaman yönetimi konusunda yapılan çalışmalara bakıldığında öğretmen yetiştiren farklı alanlarda zaman yönetimi becerilerinin ve tutumlarının incelendiği görülmektedir. Bu durum, öğretmen yetiştiren alanlardaki sınıf yönetimi ve etkili öğretim süreci düzenleme konularına önem verildiğini göstermektedir. Öğretim sürecinde zaman yönetiminin önemini ve çeşitli değişkenlerle olan ilişkisini konu alan bu araştırmalarda, öğretmen adaylarının zaman yönetimi becerileri ile çeşitli değişkenlerin (sınıf, cinsiyet, başarı, tutum, algı) ilişki düzeylerinin pozitif yönde olduğu görülmektedir (Özkılıç ve Korkmaz, 2004; Demirtaş ve Özer, 2007; Erdem, Pirinççi ve Dikmetaş, 2005; Başak, Uzun ve Arslan, 2008; İz ve Özen, 2010; Tektaş ve Tektaş, 2010). Öğretmen adaylarının zaman yönetimi becerileriyle farklı değişkenler arasında kurulan ilişkinin olumlu olması, yapılan çalışmaların sonuçla-

rının farkındalık uyandırma ve mevcut durumu betimleme noktasında eğitimcilere yol gösterici olmaktadır.

Eğitim ve öğretimin temel unsurlarından biri olan öğretmenlerin zaman yönetimi becerilerinin önemini kavraması ve öğretmen adaylarının zaman yönetimi konusundaki becerilerinin artırılması oldukça önemlidir. Alanyazın incelendiğinde, Türkçe öğretmeni adaylarının zaman yönetimi becerilerini konu alan yeterli sayıda çalışmaya rastlanmamıştır. Bu çalışmanın amacı, Türkçe öğretmeni adaylarının zaman yönetimi becerileri ve tutumlarının cinsiyet ve sınıf değişkenlerine göre anlamlılık düzeylerini tespit etmektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Türkçe öğretmeni adaylarının zaman yönetimi becerileri sınıf ve cinsiyet değişkenlerine göre anlamlı mıdır?
2. Türkçe öğretmeni adaylarının zaman yönetimi tutumları sınıf ve cinsiyet değişkenlerine göre anlamlı mıdır?

Yöntem

Çalışmada betimsel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılmıştır. Tarama araştırmaları genellikle bir konuya ya da olaya ilişkin katılımcıların görüşlerinin ya da ilgi, beceri, yetenek, tutum gibi özelliklerinin belirlendiği çalışmalardır (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz & Demirel, 2011: 231). Çalışmanın verileri uygun örnekleme tekniğiyle Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümünde okuyan 162 öğrenciden toplanmıştır. Uygun örnekleme tekniğinde araştırmacı ihtiyaç duyduğu büyüklükteki bir gruba ulaşana kadar en ulaşılabilir olan yanıtlayıcılardan başlamak üzere örneklemini oluşturmaya başlar ya da en ulaşılabilir ve maksimum tasarruf sağlayacak bir durum, örnek üzerinde çalışır (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz & Demirel, 2011: 91).

Veri Toplama Araçları ve Araştırmacıların Rolü

Bu çalışmanın verileri, Tektaş ve Tektaş (2010)'ın "Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Zaman Yönetimi ve Akademik Başarıları Arasındaki İlişki" adlı çalışmalarında kullandıkları formun araştırmanın amacına uygun olarak geliştirilen "Türkçe Öğretmeni Adaylarının Zaman Yönetimi Becerilerini Tespit" formu ile toplanmıştır. Form, dörtlü likert tipinde 26 sorudan oluşmaktadır. Formdaki soruların hedeflenen davranışları ölçüp ölçemeyeceğiyle ilgili dil ve eğitim bilimleri alanlarından uzman görüşü alınmıştır. Formun güvenilirlik çalışması yapılmış, α değeri Tablo 1'de gösterilmiştir:

Tablo 1: Öğretmen Adaylarının Zaman Yönetimi Becerileri ve Tutumları Ölçeğinin Güvenirlilik Analizi Değeri

Hesaplanan α değerine göre ölçeğin güvenilir olduğu görülmüş ve öğretmen

Toplam öğrenci sayısı	Toplam madde sayısı	Cronbach's Alpha
162	26	83

adaylarına uygulanmıştır. Uygulama sırasında araştırmacıların rolü konuyla ilgili ön çalışmaları yapmak, verileri toplamak, verileri analiz etmek ve sonuçları raporlaştırmaktır.

Veri Analizi

Araştırmada elde edilen veriler SPSS 16.0 paket programında çözümlenmiş ve yüzde, frekans ve ki-kare analizi tekniğiyle elde edilen sayısal değerler tablolaştırılmıştır.

Bulgular

Türkçe öğretmeni adaylarının zaman yönetimi becerileri ve tutumlarının çeşitli değişkenlere göre incelendiği bu çalışmada elde edilen bulgular şöyledir:

Tablo 2: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Zaman Yönetimi Becerileri ve Tutumlarının Betimsel Değerleri

<i>Maddeler</i>	<i>Ortalama</i>	<i>Standart Sapma</i>
1. İşleri planlamak için zaman ayırmak	2.78	0.91
2. Günlük işleri belirli bir programa göre yapmak	2.52	0.88
3. Bir gün sonrası veya herhangi bir zaman dilimi için "yapılacaklar listesi" hazırlamak	1.97	0.89
4. İşlerle ilgili kısa süreli amaçlar belirlemek	2.71	1.01
5. Yapılacak işleri öncelik ve önem sırasına göre dizmek	3.08	0.98
6. Yapılacak işler için son bitim tarihi belirlemek	2.51	0.98
7. Beklenmedik ve acil bir şekilde çıkabilecek işler için ihtiyati zaman ayırmak	2.38	0.92
8. Yapılması gereken işleri önemli olmayan nedenlerden dolayı ertelemek*	3.04	0.66
9. İşleri son dakikada yetiştirme durumunu yaşamak*	2.58	0.82
10. Zamanın çok hızlı bir biçimde akıp gittiği	2.10	0.84

duygusuna kapılmak*		
11. Bir işi yaparken plansız bir şekilde başka bir işe geçme eğiliminde olmak*	2.97	0.90
12. Özel ricalarla ya da kendi isteğiyle başkalarının işlerini yapmak*	2.56	0.75
13. Faydası olmayan iş ve görüşmelere “hayır” diyebilmek	2.73	0.91
14. Belirlenen randevu ve görüşme saatlerine uymak	3.28	0.87
15. Günlük işler içinde boğulmak*	2.80	0.72
16. Belirli bir konu üzerinde çalışırken, çalışma masasında ders ile ilgisi olmayan şeyler bulundurmak*	2.92	0.97
17. Ders çalışırken çalışmanın kesilmesini önlemek için önlemler almak	2.72	0.88
18. Derslere sınav tarihlerini dikkate almadan düzenli bir şekilde çalışmak	2.17	0.98
19. Büyük sınavlardan hemen öncesindeki gece hâlâ çalışmaya devam etmek*	2.30	1.13
20. Önemli tarihleri (sınav tarihleri, ödev teslim tarihleri vs.) bir takvim üzerinde işaretlemek	2.49	1.12
21. Yakın tarihte sınav olmasa bile, ders notlarını düzenli olarak tekrar etmek	2.11	0.99
22. Zamanı yapıcı olarak kullanmak	2.50	0.85
23. Zamanı planlama işinde kendini geliştirmeye ihtiyaç duymak *	2.25	0.89
24. Genel olarak kendi zamanını kendisinin planladığını hissetmek	2.92	0.90
25. Genellikle amaçların hepsini verilen hafta içerisinde yoğunlukla başarabileceğini düşünmek	2.96	0.79
26. Yapacak bir şeyi yoksa kendini uzun süre bekliyor durumda bulmak *	2.70	0.95

Türkçe öğretmeni adaylarının zaman yönetimi becerileri ve tutumlarının incelendiği bu çalışmada zaman yönetimi becerileri ve tutumlarına yönelik olarak bulunan değerlerin ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 2’de gösterilmiştir. Tablo 2 incelendiğinde en düşük ortalamaya sahip olan maddenin *bir gün sonrası veya herhangi bir zaman dilimi için yapılacaklar listesi hazırlamak* olduğu ve en yüksek ortalamaya sahip maddenin ise *belirlenen randevu ve görüşme saatlerine uymak* olduğu belirlenmiştir.

Tablo 3: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Zaman Yönetimi Becerilerinin Anlamlılık Değerleri

	<i>Ki- kare</i>	<i>p<0,05</i>	<i>Ki- kare</i>	<i>p<0,05</i>
Maddeler	<i>Cinsiyet</i>		<i>Sınıf</i>	
1. İşleri planlamak için zaman ayırmak	4.707	0.319	11.560	0.481
2. Günlük işleri belirli bir programa göre yapmak	6.900	0.141	16.378	0.174
3. Bir gün sonrası veya herhangi bir zaman dilimi için "yapılacaklar listesi" hazırlamak	2.030	0.730	18.171	0.110
4. İşlerle ilgili kısa süreli amaçlar belirlemek	2.965	0.563	23.373	0.024
5. Yapılacak işleri öncelik ve önem sırasına göre dizmek	2.092	0.718	23.177	0.026
6. Yapılacak işler için son bitim tarihi belirlemek	15.351	0.004	10.317	0.588
7. Beklenmedik ve acil bir şekilde çıkabilecek işler için ihtiyati zaman ayırmak	2.718	0.437	9.481	0.394
8. Yapılması gereken işleri önemli olmayan nedenlerden dolayı ertelemek*	5.410	0.144	14.702	0.099
11. Bir işi yaparken plansız bir şekilde başka bir işe geçme eğiliminde olmak*	4.347	0.361	12.166	0.432
17. Ders çalışırken çalışmanın kesilmesini önlemek için önlemler almak	1.577	0.812	24.698	0.016
18. Derslere sınav tarihlerini dikkate almadan düzenli bir şekilde çalışmak	6.138	0.189	44.589	0.000
20. Önemli tarihleri (sınav tarihleri, ödev teslim tarihleri vs.) bir takvim üzerinde işaretlemek	4.971	0.174	15.666	0.074
21. Yakın tarihte sınav olmasa bile, ders notlarını düzenli olarak tekrar etmek	8.146	0.043	51.719	0.000

* Tersten puanlanan maddeler

Tablo 3'te Türkçe öğretmeni adaylarının zaman yönetimi becerilerinin sınıf ve cinsiyet değişkenlerine göre anlamlı olup olmadığı ile ilgili bulgular ortaya konulmuştur. Ki-kare testi sonuçlarına göre Türkçe Öğretmeni adaylarının zaman yönetimi becerilerinin cinsiyet değişkenine göre farklı olup olmadığına bakılmış, 6.

ve 21. maddelerde istatistiksel olarak anlamlılık bulunmuştur. Bu bulguya göre 6. maddede X^2 (4)'e göre bulunan değer 15.351, X^2 (4)'e göre tablo değeri 0.70'ten büyük ve bulunan p değeri (0.004)<0.05 olduğundan; 21. maddede ise X^2 (3)'e göre bulunan değer 8.146, X^2 (3)'e göre tablo değeri 7.39'dan büyük ve bulunan p değeri (0.043)<0.05 olduğundan istatistiksel anlamlılık bulunmuştur.

Türkçe Öğretmeni adaylarının zaman yönetimi becerilerinin sınıf değişkenine göre farklı olup olmadığına bakılmış, 4., 5., 17., 18. ve 21. maddelerde istatistiksel olarak anlamlılık bulunmuştur. Bu bulguya göre 4. maddede X^2 (12)'ye göre bulunan değer 23.373, X^2 (12)'ye göre tablo değeri 1.33'ten büyük ve bulunan p değeri (0.024)<0.05 olduğundan; 5. maddede X^2 (12)'ye göre bulunan değer 23.178, X^2 (12)'ye göre tablo değeri 0.89'ten büyük ve bulunan p değeri (0.026)<0.05 olduğundan; 17. maddede X^2 (12)'ye göre bulunan değer 24.698, X^2 (12)'ye göre tablo değeri 0.22'den büyük ve bulunan p değeri (0.016)<0.05 olduğundan; 18. maddede X^2 (12)'ye göre bulunan değer 44.589, X^2 (12)'ye göre tablo değeri 0.44'ten büyük ve bulunan p değeri (0.000)<0.05 olduğundan ve 21. maddede ise X^2 (9)'a göre bulunan değer 51.719, X^2 (9)'a göre tablo değeri 4.67'den büyük ve bulunan p değeri (0.000)<0.05 olduğundan istatistiksel anlamlılık bulunmuştur.

Tablo 4: Öğretmen Adaylarının Zaman Yönetim Tutumlarının Anlamlılık Değerleri

	<i>Ki- kare</i>	<i>p<0,05</i>	<i>Ki- kare</i>	<i>p<0,05</i>
Maddeler	<i>Cinsiyet</i>		<i>Sınıf</i>	
9. İşleri son dakikada yetiştirme durumunu yaşamak*	2.442	0.655	17.158	0.143
10. Zamanın çok hızlı bir biçimde akıp gittiği duygusuna kapılmak*	2.619	0.623	23.494	0.023
12. Özel ricalarla ya da kendi isteğiyle başkalarının işlerini yapmak*	0.379	0.944	3.795	0.924
13. Faydası olmayan iş ve görüşmelere "hayır" diyebilmek	0.951	0.812	10.225	0.332
14. Belirlenen randevu ve görüşme saatlerine uymak	2.331	0.674	15.324	0.224
15. Günlük işler içinde boğulmak*	2.571	0.462	13.757	0.131
16. Belirli bir konu üzerinde çalışırken, çalışma masasında ders ile ilgisi olmayan şeyler bulundurmak*	1.146	0.765	11.246	0.259
19. Büyük sınavlardan hemen öncesindeki gece hâlâ çalışmaya devam etmek*	7.294	0.121	14.175	0.289

22. Zamanı yapıcı olarak kullanmak	6.957	0.138	15.724	0.204
23. Zamanı planlama işinde kendini geliştirmeye ihtiyaç duymak *	4.570	0.206	5.160	0.820
24. Genel olarak kendi zamanını kendisinin planladığını hissetmek	1.293	0.730	15.505	0.077
25. Genellikle amaçların hepsini verilen hafta içerisinde çoğunlukla başarabileceğini düşünmek	3.291	0.510	18.619	0.098
26. Yapacak bir şeyi yoksa kendini uzun süre bekliyor durumda bulmak *	1.633	0.651	7.497	0.585

* Tersten puanlanan maddeler

Tablo 4'te Türkçe öğretmeni adaylarının zaman yönetimi tutumlarının sınıf ve cinsiyet değişkenlerine göre anlamlı olup olmadığı ile ilgili bulgular ortaya konulmuştur. Ki-kare testi sonuçlarına göre Türkçe Öğretmeni adaylarının zaman yönetimi tutumlarının benzer olduğu anlamlı farkın ise sınıf değişkenindeki 10. maddede bulunduğu tespit edilmiştir. Buna göre 10. maddede X^2 (12)'ye göre bulunan değer 23.494, X^2 (12)'ye göre tablo değeri 0.22'den büyük ve bulunan p değeri (0.023)-0.05 olduğundan istatistiksel anlamlılık bulunmuştur.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Türkçe öğretmeni adaylarının zaman yönetimi becerileri ve tutumlarının incelendiği bu çalışmada elde edilen sonuçlar şöyledir:

Zaman yönetimi becerilerinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı bulunduğu maddeler *yapılacak işler için son bitim tarihi belirlemek ve yakın tarihte sınav olmasa bile ders notlarını düzenli olarak tekrar etmektir*. Sınıf değişkenine göre anlamlı bulunan maddeler ise *işlerle ilgili kısa süreli amaçlar belirlemek, yapılacak işleri öncelik ve önem sırasına göre dizmek, ders çalışırken çalışmanın kesilmesini önlemek için önlemler almak, derslere sınav tarihlerini dikkate almadan düzenli bir şekilde çalışmak, yakın tarihte sınav olmasa bile ders notlarını düzenli olarak tekrar etmektir*. Buna göre zaman yönetimi becerisi konusunda Türkçe öğretmeni adaylarının cinsiyet ve sınıf değişkenlerine göre sıralanan maddelerde aralarında farklılık olduğu ancak büyük oranda zaman yönetimi becerisi konusunda benzer özelliklere sahip oldukları ortaya konulmuştur. Anlamlı bulunan maddeler değerlendirildiğinde zaman yönetimi becerisi ile ilgili ayırıcı kriterlerin öğrenciler arasında farklılığa sebep olduğu görülmüştür.

Türkçe öğretmeni adaylarının zaman yönetimi tutumlarıyla ilgili bulgular incelendiğinde sınıf ve cinsiyet değişkenlerine göre anlamlı farklılık sadece Zamanın çok hızlı bir biçimde akıp gittiği duygusuna kapılmak maddesinde görülmüş-

tür. Taş (2010), Kocabaş ve Erdem (2003)'in çalışmalarında da zamanın akıp gitmesiyle ilgili değerlendirmelerin zamanı etkili kullanamama noktasında bir zaman tuzağı ifadesi olduğu sonucuna varılmıştır. Bu bulgudan hareketle Türkçe öğretmeni adaylarının zaman yönetimi konusunda zaman tuzakları ile ilgili farkındalıklarının ve algılarının bulunduğu sonucuna varılmıştır. Zaman tuzaklarının farkında olmaları ve algı düzeylerinin belli bir seviyede bulunması, Türkçe öğretmeni adaylarının bilişsel olarak hazır; ancak fikirlerini davranışa dönüştürmede yetersiz kaldıklarını göstermektedir. Karagöz, Kınır, Mesci ve Akbaş (2010)'ın zamanın etkin kullanımına yönelik yapmış oldukları çalışmada da zaman yönetiminde *zamanı verimli kullanmanın* önemi üzerinde durulmuş ve zaman tuzaklarını önlemede, zaman yönetimi algısının geliştirilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Zamanı etkili ve verimli kullanarak başarılı sonuçlara ulaşılmadıkça ya da bu yolla başarılar elde etmiş kişiler gözlemlenmedikçe zaman yönetimi becerisiyle ilgili düşüncelerin Türkçe öğretmeni adayları tarafından içselleştirilemeyeceği düşünülmektedir.

Bu sonuçlar doğrultusunda Türkçe öğretmeni adaylarının zaman yönetimi becerileri ile ilgili araştırma yapacak olan kişilere yapılacak öneriler şunlardır:

1. Zamanı etkili ve verimli kullanmayı öne çıkaran araştırmalar yapılabilir.
2. Zaman yönetimi becerilerinin daha iyi nasıl geliştirileceği üzerine daha geniş çaplı araştırmalar yapılabilir.
3. Öğretmen adaylarının zaman tuzaklarına karşı farkındalıklarını geliştirecek çalışmalara yer verilebilir.

KAYNAKÇA

- BAŞAK, T. ve diğer. Hemşirelik Yüksek Okulu Öğrencilerinin Zaman Yönetimi Becerileri. TAF Preventive Medicine Bulletin, 7(5), 2008 429-434.
- BÜYÜKÖZTÜRK, Ş. ve diğer. Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Pegem A Yayıncılık, 2011.
- CÜCELOĞLU, D. İyi Düşün, Doğru Karar Ver. İstanbul: Sistem Yayıncılık, 2001.
- ÇELİK, A. ve A. Akatay. Örgütlerde Zaman Yönetimi. M. Ş. Şimşek, A. Çelik, A. Soysal (Ed.), Zaman Yönetimi ve Yönetel Zamanda Etkinlik. Ankara: Gazi Kitapevi, 2009 25-104.
- DEMİRTAŞ, H. ve N. Özer. Öğretmen Adaylarının Zaman Yönetimi Becerileri ile Akademik Başarıları Arasındaki İlişki. Eğitimde Politika Analizleri ve Stratejik Araştırmalar Dergisi, 2(1) 2007.
- ERDEM, R. ve diğer. Üniversite Öğrencilerinin Zaman Yönetimi Davranışları ve Bu Davranışların Akademik Başarıyla İlişkisi. Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 14, 2005 167-177.
- HAYNES, M. E. Kişisel Zaman Yönetimi. (Çev. Y. Bülbül). İstanbul: Alfa Basım Yayın Dağıtım 1999.
- İZ, F. B. ve T. A. Özen. İntörn Olmaya Aday Hemşirelik Öğrencilerinde Zaman Yönetimi ve Akademik Başarı İlişkisinin İncelenmesi. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1(11), 2010 123-135.
- KARAGÖZ, Y. ve diğer. Zamanın Etkin Kullanımını Sağlayan Faktörlerin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 23, 2010 97-108.

- KOCABAŞ, İ. ve R. Erdem. Yönetici Adayı Öğretmenlerin Kişisel Zaman Yönetimi Davranışları. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 13(2), 2003 203-210.
- ÖZKILIÇ, R. ve diğer N. H. Korkmaz. Sosyal Bilimler, Fen Bilimleri ve Beden Eğitimi Spor Öğretmenlerinin Sınıfta Zaman Yönetimine İlişkin Davranışları. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 17(2), 2004 281-293.
- SCOTT, D. Zamanı İyi Değerlendirmek. (Çev. N. Ağırlioğlu). Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları 1993.
- SMİTH, H. W. Hayatı ve Zamanı Yönetmenin 10 Doğal Yasası. (Çev. A. Çelbiş). Ankara: Sistem Yayıncılık 2004.
- SMİTH, J. Daha İyi Nasıl Zaman Yönetimi. (Çev. A. Çimen). İstanbul: Timaş Yayınları 1998.
- TAŞ, S. İlköğretim Okullarında Sınıfta Zaman Kaybettiren Etkinlikler. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 2(12) 2010.
- TEKTAŞ, M. ve N.Tektaş. Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Zaman Yönetimi ve Akademik Başarıları Arasındaki İlişki. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 23 2010.
- TOPAL, N. Derste Zaman Yönetimi: İlköğretim 3. Sınıf Hayat Bilgisi Dersine Yönelik Bir İnceleme. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana 2009.